

EVIDENCE



VIDEO AS MINI GUIDES လမ်းညွှန်

ACTIVISTS LAWYERS

SUPPORTING SUPPORTING

LAWYERS ACTIVISTS

vae.witness.org

STEP 1 Know your rights before you press record.

အဆင့် ၁ မှတ်တမ်းမတင်ခင်ကိုယ့်ရဲ့အခွင့်အရေးအားကိုယ်သိပါ

STEP 2 Protect, encrypt or delete sensitive personal information and contacts on your filming device in case it's confiscated.

အဆင့် ၂ မိမိ၏မှတ်တမ်းယူထားသည့် ပစ္စည်း
သိမ်းဆည်းခံရနိုင်ချေရှိသည့်အခါ အရေးကြီးသည့် ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များနှင့် ဆက်သွယ်ရန်များအားဖြတ်ထားပါ
(သို့)စကားတုတ်သုံး၍ ကာကွယ်ထားပါ။

STEP 3 Complete a security assessment to protect yourself and those you are filming.

အဆင့် ၃ မိမိကိုယ်ကိုယ်ကာကွယ်ရန်နှင့် မှတ်တမ်းရိုက်ကူးရန် လုံခြုံမှုအတွက်ဆန်းစစ်မှုများ ပြည့်စုံအောင်လုပ်ပါ

STEP 4 Determine which images you should film (see other side)

အဆင့် ၄ မှတ်တမ်းယူသည့်အခါ ဘယ်လိုပုံမျိုးယူမလဲဆိုတာကို သေချာအောင်လုပ်ပါ။

STEP 5 Learn more at bit.ly/WITNESSLibrary VaE.

အဆင့် ၅ bit.ly/WITNESSLibrary VaE တွင်လေ့လာပါ

BASIC PRACTICES 1:

အခြေခံလေ့ကျင့်မှုများ ၁

GETTING READY TO FILM

မှတ်တမ်းရိုက်အသင့်အနေအထားဖြစ်မှု

IMPLEMENT THESE BASIC PRACTICES TO ENHANCE THE EVIDENTIARY VALUE OF THE VIDEO YOU CAPTURE.

ထိုအခြေခံလေ့ကျင့်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် သင်၏ စံမှီသောအထောက်အထားအခြေပြမှတ်တမ်းဗီဒီယို ရိုက်ကူးမှုအဆင့်မြှင့်တင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE](https://www.vae.witness.org) [VAE.WITNESS.ORG](https://www.vae.witness.org)

ဗီဒီယို နှင့် အထောက်အထား- အသေးစားလမ်းညွှန် [VAE.EITNESS.ORG](https://www.vae.eitNESS.org)

DETERMINE WHAT TO FILM

ဘာကိုမှတ်တမ်းတင်မည်ကို သေချာအောင်လုပ်ပါ။

To hold someone accountable for a crime, lawyers must prove:

ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက် တာဝန်ခံမည့်သူတစ်ဦးအားချိတ်ဆက်ထားရန်၊ ရှေ့နေများမှ သက်သေပြရမည်

What crime was committed?

ဘာပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သလဲ?

Who committed the crime?

ဘယ်သူကကျူးလွန်ခဲ့တာလဲ?

How the perpetrator committed the crime?

ကျူးလွန်သူက ဘယ်လိုမျိုးပြစ်မှုမျိုးကိုကျူးလွန်ခဲ့တာလဲ?

Capture images and details that provide information about

“WHAT”, “WHO” & “HOW”

ပုံများအားအသေးစိတ်ဖမ်းယူရိုက်ကူးပြီး အချက်အလက်များအား
ဘာ၊ ဘယ်သူ၊ ဘယ်လို စသည့်အချက်များပါအောင် ထုတ်လုပ်ပါ။

Example Images to Prove “WHAT”

“ဘာလဲ”ဆိုသည့်အချက်အား သက်သေပြရန်နမူနာပုံများ

- A death caused by gunshot
- သေနတ်ပစ်ခံရ၍သေဆုံးမှု
- Persons being beaten or tortured
- အနှိပ်စက် အရိုက်နှက်ခံရသူများ
- Injuries resulting from abuses
- လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကြောင့် ထိခိုက်နာကျင်မှုများ
- Damage to civilian property
- ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု
- Damage to cultural objects
- ယဉ်ကျေးမှုအမှတ်အသားများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု
- Children bearing arms or participating in military activities
- ကလေးငယ်များလက်နက်ကိုင်ရခြင်း (သို့) စစ်တပ်လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ရခြင်း

Example Images to Prove “WHO” & “HOW”

“ဘယ်သူ” “ဘယ်လို” ဆိုသည့်အချက်အား သက်သေပြရန်နမူနာပုံများ

- Police formations at a protest
- ဆန္ဒပြပွဲတွင်ပါဝင်သည့် ရဲ၏အချက်အလက်များ
- Uniforms and badge numbers
- ဝတ်စုံများနှင့် တံဆိပ်နံပါတ်များ
- License plates of official vehicles
- တာဝန်ခံအရာရှိမော်ယာဉ်များ၏လိုဏ်စဉ်နံပါတ်ပြားများ
- Military equipment & serial numbers
- စစ်တပ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများနှင့် နံပါတ်စဉ်များ
- Speeches
- မိန့်ခွန်းများ

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE VAE.WITNESS.ORG](http://VAE.WITNESS.ORG)



BASIC PRACTICES 2:

အခြေခံလေ့ကျင့်မှုများ (၂)

FILMING FOR EVIDENCE

အထောက်အထားအတွက်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း

IMPLEMENT THESE BASIC PRACTICES TO ENHANCE THE EVIDENTIARY VALUE OF THE VIDEO YOU CAPTURE.

ထိုအခြေခံလေ့ကျင့်မှုများလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် သင်၏ စံမှီသောအထောက်အထားအခြေပြမှတ်တမ်းဗီဒီယို ရိုက်ကူးမှုဖြင့်တင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

STEP 1 Set the correct date, time and GPS location on your device.

အဆင့်၁ ရက်စွဲ၊ အချိန်နှင့် GPSနေရာတို့အား သင်၏စက်ပစ္စည်းတွင် မှန်ကန်စွာ သတ်မှတ်ထားပါ။

STEP 2 Use the camera microphone and/or written documentation to record:

အဆင့်၂မှတ်တမ်းယူရန်အတွက် ကင်မရာ၊ အသံသွင်းစက်အသုံးပြုခြင်း (သို့) လက်ရေးနှင့်မှတ်တမ်းရေးမှတ်ရန်

- Date, time and location
- ရက်စွဲ၊ အချိန်နှင့် နေရာ
- Who is filming
- မည်သူရိုက်ကူးမည်နည်း
- Who and/or what is being filmed
- ဘယ်သူနှင့် (သို့) ဘယ်လိုပုံစံရိုက်ကူးမည်
- Others on scene with information
- မြင်ကွင်းတွင်ပါဝင်မည့် အခြား အချက်အလက်များ

WHEN?



WHERE?



WHO?



STEP 3 Film strategically and logically:

မှတ်တမ်းဗီဒီယိုအား ဗျူဟာကျရန်နှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်ဖြစ်ရန်

- ✓ Film continuously
- အဆက်မပြတ်ရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ Film a variety of shots from the incident scene

- အဖြစ်အပျက်မြင်ကွင်းအားရှုထောင့်မျိုးစုံမှ ရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ Hold all shots for 10 seconds or more
- ရိုက်ချက်အားလုံးအား ၁၀စက္ကန့်.(သို့)နည်းနည်းပိုတဲ့အချိန်ကြာအောင်ရပ်ထားပြီးရိုက်ခြင်း
- ✓ Move the camera slowly
- ကင်မရာအားဖြေးဖြေးချင်းရွှေ့ခြင်း
- ✓ When possible, use a tripod, monopod or level surface to stabilize the camera
- ဖြစ်နိုင်လျှင် Tripod (သုံးချောင်းဒေါက်)၊ ဒေါက်အသေး (သို့) မျက်နှာပြင်ညီတဲ့နေရာတွေကို သုံးပြီးကင်မရာငြိမ်အောင်ထားရန်

STEP 4 Create written documentation that summarizes key information, including security information.

အဆင့်၄လုပ်၍ရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်နှင့် အရေးကြီးသည့်အချက်များအား အတိုချုပ် စာရေးမှတ်သားထားရန်

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE VAE.WITNESS.ORG](https://www.vae.witness.org)

FILMING FOR EVIDENCE:

အထောက်အထားအတွက်ရိုက်ကူးမှတ်တမ်းတင်ခြင်း

SHOT LIST

- ✓ LANDMARK အထင်ကရအမှတ်အသားများ အဆောက်အအုံများ
- ✓ 360o ၃၆၀° ပတ်ပတ်လည်အားရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ OVERVIEW အားလုံးမြင်ရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ HORIZON WITH SUN OR MOON မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းအတိုင်း နေတို့လတို့နှင့်အတူရိုက်ခြင်း
- ✓ WIDE မြင်ကွင်းကျယ်အနေအထားရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ MEDIUM အလယ်အလတ်ရိုက်ကူးခြင်း
- ✓ CLOSE UP အနီးကပ်အသေးစိတ်ရိုက်ကူးခြင်း

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE VAE.WITNESS.ORG](https://www.vae.witness.org)

BASIC PRACTICES 3:

အခြေခံ လေ့ကျင့်မှုများ (၃)

SAFEGUARD YOUR FOOTAGE

သင်၏ရိုက်ကူးမှုများအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

STEP 1 Protect your media in the field:

အဆင့်-၁-သင်၏ကွင်းထဲရှိသတင်းမီဒီယာအားကာကွယ်ပါ



- Keep your memory cards safe from physical damage and confiscation;
- သင့်၏ မှတ်တမ်းသိမ်းထားသည့်ကဒ်(memory cards) အသိမ်းဆည်းမခံရအောင်နှင့် မပျက်စီးရအောင်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းပါ။
- Swap out the used card with a blank card and hide the used one;
- အသုံးပြုပြီးသားကဒ်အား ကဒ်အလွတ်တစ်ခုနှင့်လဲထားပြီး သုံးနေသည့်တစ်ခုအား ဖွတ်ထားပါ။
- Create an immediate backup to a drive that you carry with you or to a secure server.
- ကိုယ်နှင့်အတူသယ်နိုင်သွားရန် လုံခြုံစိတ်ချရသည့် server ရှိ Drive ထဲသို့ အလျှင်အမြန်သိမ်းလိုရသည့်စနစ်အားဖန်တီးထားပါ။

STEP 2 Protect your media in your home or office:

အဆင့်-၂-မိမိ၏သတင်းမီဒီယာအား အိမ်မှာဖြစ်စေ ရုံးမှာဖြစ်စေ သေချာကာကွယ်ရန်



- Set the write-protection lock on your memory card before transferring your media;
- သတင်းမီဒီယာအားရွှေ့ပြောင်းခြင်းမပြုမီ သင့်memory card အား ပြင်လိုမှရအောင် write protection lock လုပ်ထားပါ။
- Back up the original file at least once, twice if possible. Once copied, don't alter the original file in any way; and
- မူရင်းဖိုင်အားအနည်းဆုံးတကြိမ် ဖြစ်နိုင်ပါက ၂ ကြိမ် သိမ်းထားပါ။ တကြိမ်ကူးပြီးတိုင်း မူရင်းဖိုင်အားပြောင်းခြင်း ပြင်ခြင်းမလုပ်ပါနှင့်။ ထိုအပြင်

- Keep backup copies on separate devices and in a separate physical location from your primary copy.
- ကူးထားသည့်ဖိုင်အား အခြားစက်(devices)ထဲတွင်သီးခြားသိမ်းပါ။ ကိုယ်၏မူရင်းဖိုင်ရှိသည့်နေရာနှင့် သီးခြား ဖြစ်နေပါစေ။

STEP 3 Organize your videos once you are out of the field:

အဆင့်၃-ကွင်းပြင်ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်ကိုယ့်ဗီဒီယိုများအားပြင်ထားရန်



Do not alter the format, filenames or directory structure. Instead, place in folders with standardized names.

ဗီဒီယို format ၊ ဖိုင်အမည် (သို့) ဖွဲ့စည်းထားသည့်လမ်းညွှန် စသည်တို့အား မပြောင်းပါနှင့် foldersများအား စံနှုန်းအတိုင်းသတ်မှတ်နာမည်များပေးပြီး နေရာသတ်မှတ်မှတ်ထားသိမ်းပါ

STEP 4 Track your videos

အဆင့်၄-သင့်ဗီဒီယိုများအားခြေရာခံခြင်း

Use a spreadsheet or database to keep track of where you store the footage and who you share it with. သီးခြားစာရွက်သတ်သတ် (သို့) database များအသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကိုယ်ရှိထားသည့် ဖလင်ထားသည့်နေရာဘယ်မှာသိမ်းထားသည်။ ဘယ်သူအားမျှဝေထားသည် စသည်တို့ကို ခြေရာခံနိုင်သည်။

Find more in-depth information about archiving footage at archive.witness.org. VIDEO AS EVIDENCE: [VAE.WITNESS.ORG](https://vae.witness.org)

BASIC PRACTICES 4:

SHARE YOUR VIDEO PRIVATELY

သင့်ဗီဒီယိုအားသီးသန့်မျှဝေရန်

STEP 1 Research

အဆင့်၁- သုတေသန

Sharing video footage and information with human rights organizations, investigators, law enforcement officers and courts triggers rights and responsibilities. These rights and responsibilities vary, so learn about this before sharing. Choose an intermediary you trust and has the skills, resources and infrastructure to keep your video secure.

ဗီဒီယိုအတိုများနှင့်အချက်အလက်များအား လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ စုံစမ်းထောက်လှမ်းသူများ၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအရာရှိများ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်တာဝန်ဝတ္တရားများအတွက် အစပြုနိုင်သည့် တရားရုံးများ အားမူဝေနိုင်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများပြောင်းလဲသည့်တွက် မမျှဝေခင်သေချာလေ့လာပါ။ သင်၏ဗီဒီယိုအား သင်ယုံရသူ၊ထိုသူတွင်လုပ်နိုင်စွမ်း၊ အရင်းအမြစ်နှင့် လုံခြုံစွာသိမ်းထားနိုင်သည့်အနေရာရှိသူအား ရွေးချယ်ပါ။

STEP 2 Decide how to Provide the Original File

အဆင့် ၂- မူရင်းအားဘယ်လိုထုတ်လုပ်မည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်

If you can meet and transfer your footage in person, do so. If you need to transfer footage online, research secure options to transfer footage safely. Find more information about securely transferring footage at [bit.ly/VaE TechTools Transferring](https://bit.ly/VaE_TechTools_Transferring)

သင်၏မှတ်တမ်းအား လူချင်းတွေ့ပြီးမှ လွှဲပေးပါ။ မှတ်တမ်းအားအွန်လိုင်းမှ လွှဲပေးရမည်ဆိုပါက ဘေးကင်းလုံခြုံစွာလွှဲပေးနိုင်ရန်လေ့လာသုံးသပ်ပါ။ မှတ်တမ်းအား ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ လွှဲပေးခြင်းအကြောင်းကို [bit.ly/VaE TechTools Transferring](https://bit.ly/VaE_TechTools_Transferring) တွင်ဖတ်ပါ။

STEP 3 Provide Supplementary Information

အဆင့် ၃-သတင်းအချက်အလက်ထပ်ဆောင်းပေးခြင်း

If possible, provide a printed or electronic summary that includes:

ဖြစ်နိုင်လျှင် စာရွက်နှင့်ဖြစ်စေ၊စာရိုက်၍ဖြစ်စေ အကျဉ်းချုပ်များထုတ်ပေးနိုင်ရန် အောက်ပါအချက်များပါဝင်သည်။

- Time, date and specific location of where the video was captured;
- အချိန်၊ ရက်စွဲနှင့် ဗီဒီယိုရိုက်ကူးခဲ့သည့်နေရာများအားဖော်ပြရန်
- A concise factual summary of what is shown in the video;
- ဗီဒီယိုထဲမှာဘယ်လိုအချက်အလက်စုံသောဖြစ်ရပ်မှန်ဆိုသည့် အကျဉ်းချုပ်
- Names and contact information for the videographer; persons filmed and others who may have valuable information about the incident; and
- ဗီဒီယိုရိုက်ကူးသူ၏အမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန်သတင်းအချက်အလက် ရိုက်ကူးသူများနှင့်အခြားပါဝင်သူများ ထိုင်သူများတွင် ဖြစ်ရပ်မှန်နှင့်ပတ်သတ်သည့် အချက်အလက်များရှိနေနိုင်သည်
- Security information.
- သတင်းလုံခြုံရေး



VIDEO AS EVIDENCE: **MINI GUIDE** VAE.WITNESS.ORG

BASIC PRACTICES 5:

အခြေခံလေ့ကျင့်မှုများ(၅)

SHARE YOUR VIDEO PUBLICLY

ဗီဒီယိုများလူအများသိဖြန့်ဝေခြင်း

IF YOU DECIDE IT IS SAFE AND STRATEGIC TO SHARE VIDEO CLIPS ONLINE, FOLLOW THESE BASIC PRACTICES.

အကယ်၍ သင်၏ဗီဒီယိုအား ဘေးကင်းလုံခြုံစွာနှင့် ဗဟုတရားကျင့်သုံးမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးပါက အွန်လိုင်းမှမူဝေရန်အောက်ပါအလေ့အကျင့်များလိုအပ်သည်။

STEP 1 **Title** your video properly. Include date, specific location, city, country and key descriptive words.

အဆင့်၁ ခေါင်းစဉ်စနစ်တကျပေးပါ။ ရက်စွဲ၊ နေရာအတိအကျ၊ မြို့၊ နိုင်ငံနှင့် အဓိကဖော်ပြထားသောစကားလုံးများပါရမည်။

STEP 2 **Add an accurate description.** Repeat the information in the title and add a factual summary of what is shown in the video. Facts only. No opinions. If safe, include the name and contact information of the videographer or posting organization.

အဆင့်၂ တိတိကျကျ ဖော်ပြချက်ပါရန်၊ ခေါင်းစဉ်ပေးထားသောအကြောင်းအရာကိုပြန်ပြောပြီး ဗီဒီယိုထဲတွင်ပြသထားသည့် ဖြစ်စဉ်အကျဉ်းချုပ်အားပေါင်းထည့်ပါ။ အချက်အလက်သီးသန့်ဖြစ်ပါစေ။ ထင်မြင်ယူဆချက်များမပါရပါ။ လုံခြုံပြီးဆိုပါက ရိုက်ကူးသူနှင့် ဗီဒီယိုတင်သည့် အဖွဲ့အစည်း၏ အမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန် အချက်အလက်များထည့်ပေးပါ။

STEP 3 **Make your video easier to find online by adding tags.** Repeat the date, time, specific location, city and country then add words that describe the content.

အဆင့်၃ အမည်ပေးပြီး ရှေ့တွင် (#) ထည့်ပေးထားခြင်းအားဖြင့် သင့်ဗီဒီယိုအားအွန်လိုင်းတွင်လွယ်ကူစွာရှာဖွေနိုင်သည်။ ရက်စွဲ၊ အချိန်၊ နေရာအတိအကျ၊ မြို့နှင့်နိုင်ငံတို့အား ထပ်မံဖော်ပြပေးပြီးနောက် အကြောင်းအရာဖော်ပြချက်ပါသည့် စကားလုံးများအားပေါင်းထည့်ထားပါ။

STEP 4 **Keep the original file.** Video sites like YouTube optimize video files for web streaming. This means the video is often compressed and stripped of key information, so you must keep your original.

အဆင့်၄ မူရင်းဖိုင်အားသိမ်းပါ။ YouTube ဝဘ်ဆိုက်မျိုးတွင် တန်းကြည့်လိုရအောင် သင့်တော်သည့် ဗီဒီယိုဖိုင်မျိုးနှင့်တင်ပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ဗီဒီယိုကို အဓိကပေးလိုသည့် အချက်အလက်ပေါ်မူတည်၍ ချုံ့ခြင်း ချဲ့ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်လိုသောကြောင့် မူရင်းဖိုင်အားသိမ်းထားရမည်။

KEY POINTS အဓိကအချက်များ

If the footage is graphic add **“Graphic Human Rights Footage”** to the title and description so viewers are aware of the content and online platforms know not to take it down.

Do not add false dates, locations or tags for any reason.

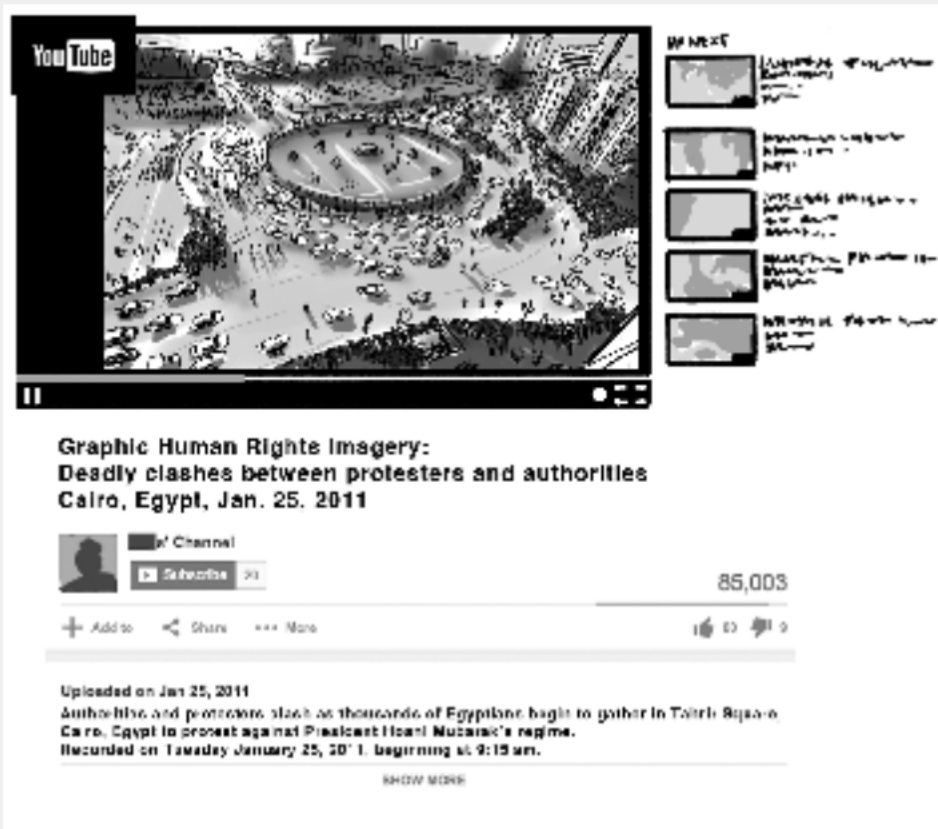
မှတ်တမ်းအား ပုံများထည့်ပေါင်းထည့်ပြလျှင် “ပုံနှင့်ပြသောလူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်း”
အား ခေါင်းစဉ်နှင့် ဖော်ပြချက်အား ကြည့်ရှုသူများအနေနှင့် အကြောင်းအရာအားသတိပြုမိရန်နှင့် အွန်လိုင်းမှ
ပြန်လည်မဖြုတ်ချဖို့သိနေရန်ဖြစ်သည်။

မည်သည့်အကြောင်းပြချက်နှင့်မှ ရက်စွဲအမှား၊နေရာမှား၊ Tags အမှား မထည့်ပါနှင့်။

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE](#) [VAE.WITNESS.ORG](#)

HERE'S AN EXAMPLE

Title



Description & Tags

Find more in-depth information about uploading and sharing online videos at [library.witness.org](#)

library.witness.orgတွင် အွန်လိုင်းဗီဒီယိုတင်ခြင်းနှင့်မူဝေခြင်းအကြောင်း အသေးစိတ်သတင်းအချက်အလက်များ ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်မည်။

VIDEO AS EVIDENCE: **MINI GUIDE** VAE.WITNESS.ORG

COLLECTION PLANNING

FOR VIDEO EVIDENCE ဗီဒီယိုအထောက်အထားအတွက်

Definition အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်

A Collection Plan helps investigators and lawyers communicate their needs to frontline activists so the footage activists collect can better support a legal case. It is an advanced practice for activists who intentionally seek to capture video documentation to use as potential evidence for long-term justice and accountability.

စနစ်တကျစုစည်းပြင်ဆင်မှုသည် စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများနှင့် ရှေ့နေများ သူတို့၏ လိုအပ်ချက်အတွက် ရှေ့တန်းရောက်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများမှ ဆက်သွယ်လာသောအခါ ထိုစနစ်တကျစုစည်းပြင်ဆင်မှုများသည် ရှေ့တန်းရောက် မှတ်တမ်းဖျက်ကူးသူတို့အတွက် တရားရေးရာအတွက် ပိုမိုအထောက်အကူကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

၎င်းသည် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများတွက် အဆင့်မြင့်လေ့ကျင့်မှုဖြစ်ပြီး သူတို့၏ဖမ်းယူခိုက်ကူးထားသော မှတ်တမ်းဗီဒီယိုအချက်အလက်များအား ရေရှည်တရားမမှုတစ်ခုနှင့် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုအတွက် အလားအလာကောင်းသည့် အထောက်အထားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

A Collection Plan consists of three lists:

စနစ်တကျစုစည်းပြင်ဆင်မှုတွင် ၃ ချက်ပါဝင်သည်။

LIST 1: “Elements of a Crime” you seek to prove;

အချက်၁-“ရာဇဝတ်မှု/ပြစ်မှုအရိုက်လက်ကွက်မှုများ”သက်သေပြရန်ရှာဖွေလိုသည်

LIST 2: Evidence you have already collected to prove those elements;

အချက်၂-သင့်တွင် သက်သေပြရန်အတွက်အချက်အလက်အထောက်အထားများစုစည်းရှိနေပြီးသားဖြစ်ရမည်။

LIST 3: Evidence you still need to collect.

အချက်၃- အထောက်အထားများ ဆက်လက်စုနေရန်လိုသည်။

Create a Plan

STEP 1: ASK WHY? Determine why it is worth the time, resources and risks to collect this footage.

အဆင့်၁- ဘာကြောင့်လဲဆိုတာမေးပါ။ ဘာကြောင့် ဒီမှတ်တမ်းအတွက် ရင်းမြစ်နှင့် ကျရောက်နိုင်သောအန္တရာယ်များ ကြားမှ ပေးရသောအချိန်သည် တန်သလဲဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ပါ။

STEP 2: INCLUDE BASIC DETAILS. Write down basic information about the situation or violations you seek to document, such as a summary of the incident, names, dates, locations, etc. Download a blank Collection Plan form at [bit.ly/WITNESSLibrary VaE](https://bit.ly/WITNESSLibrary_VaE).

အဆင့် ၂-အခြေခံအချက်အလက်အသေးစိတ်ပါဝင်သည်။ အကြမ်းဖက်မှုအခြေအနေနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ကိုယ်လိုအပ်သည့်အချက်အလက်များ ဥပမာ ဖြစ်ရပ်အတိုချုပ်၊ အမည်၊ ရက်စွဲ၊ နေရာစသည့်အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များ ချရေးထားပါ။ bit.ly/WITNESSLibrary VaE တွင် အချက်အလက်စုဆောင်းသည့် ပုံစံအလွတ်အား download ဆွဲနိုင်သည်။

STEP 3: FIND THE ELEMENTS OF THE CRIME. List the elements of a crime you need to prove by working with a lawyer, researching the elements online, at a library or making an educated guess.

အဆင့် ၃-ရာဇဝတ်မှု၏အဓိကလက္ခဏာများအားရှာဖွေပါ။ ရှေ့နေ၊ အွန်လိုင်းသုတေသီများနှင့် အလုပ်လုပ်သည့်အခါ သက်သေပြရန်လိုအပ်သည့် အဓိကလက္ခဏာစာရင်းအားစာရင်းပြုစုထားပါ။

STEP 4: DETERMINE WHAT YOU HAVE AND WHAT YOU NEED. Write down two lists, “Completed” and “To Do”, for all the evidence you:

အဆင့် ၄-သင့်ဘာရှိပြီးဘာလိုအပ်သည်ကိုမှတ်ထားပါ။ အထောက်အထားအားလုံးအတွက် စာရင်း ၂ ခု “လုပ်ပြီး” နှင့် “လုပ်ရန်ကျန်” ချရေးထားပါ။

- Have already collected to prove each individual element of the crime;
- ရာဇဝတ်မှု၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုချင်းစီအား သက်သေပြရန် အထောက်အထားများစုစည်းပြီးဖြစ်ရန်
- Still need to collect to prove each individual element of the crime.
- ရာဇဝတ်မှု၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုချင်းစီအား သက်သေပြရန်အထောက်အထားများ ဆက်လက်စုစည်းရန်လိုသည်

Highlight the video images you need.

ဗီဒီယိုပုံများအား ထောက်ပြရန်လိုအပ်သည်။

STEP 5: REVIEW THE PLAN. If possible, go over the plan with the people you are filming with and those who you intend to give the footage to and then, go film!

အဆင့် ၅-အစီအစဉ်အားပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ဖြစ်နိုင်ပါကစီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း သင်မှတ်တမ်း ဗီဒီယိုရိုက်ရန်ရည်ရွယ်ထားသည့်သူနှင့် အတူသွားပြီး ရိုက်သင့်သည်။

Learn More about the “Elements of a Crime” and Collection Planning at bit.ly/WITNESSLibrary VaE.

SAMPLE COLLECTION PLAN:

အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းနမူနာပုံစံ

VIDEO “TO DO” LIST ဗီဒီယို “ လုပ်ဆောင်ရန် ” စာရင်း

CRIME: <i>Excessive Police Force by an Officer on Scene</i>	
<i>ပြစ်မှု-ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အရာရှိတစ်ဦး၏ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်ရပ်</i>	
<i>*The elements are based on Brazilian Law two of the eight elements of this crime are listed here.</i>	
အစိတ်အပိုင်းများသည် ဘရာဇီးဥပဒေအားအခြေခံသည်။ ပြစ်မှုအစိတ်အပိုင်း ၈ ခုထဲမှ နှစ်ခုအား အောက်တွင်ပြထားသည်။	
<i>The Element of the Crime we need to prove</i>	<i>TO DO: List of images that could help prove this element if possible to capture safely.</i>

<p>ပြစ်မှုအစိတ်အပိုင်း(အရိပ်လက္ခဏာ)များနှင့်သက်သေပြရန်လိုသည်</p> <p>□</p>	<p>လုပ်ဆောင်ရန်-ဓါတ်ပုံစာရင်းအတွက် လုံခြုံစိတ်ချစွာရိုက်ကူးနိုင်လျှင် သက်သေပြရန်အချက်အလက်ကောင်းတစ်ခုဖြစ်မည်</p>
<p>□</p> <p>The suspect was acting within the scope of his/her employment as an employee of a civil or military service.</p> <p>သံသယရှိသူသည် အရပ်ဖက်စစ်ဖက်ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူ/သူမ၏နယ်ပယ်တွင်းရှိ ဝန်ထမ်းဖြစ်သည်</p>	<p>Medium shot of the suspect in full uniform.</p> <p>သံသယရှိသူအားဝတ်စုံပြည့်အနေအထားအား အလယ်အလတ်ထားရိုက်ကူးပါ</p> <p>Close up shot of the suspect's badge number, nameplate and face and anything that shows rank.</p> <p>သံသယရှိသူ၏တံဆိပ်နံပါတ်၊ အမည်တံဆိပ်၊ မျက်နှာနှင့် အခြားအဆင့်သတ်မှတ်ချက်များအား အနီးကပ်ရိုက်ပါ</p> <p>Wide shot of the vehicle the suspect was driving.</p> <p>သံသယရှိသူမောင်းခဲ့သည့်ကားအား မြင်ကွင်းကျယ်နှင့်ရိုက်ပါ</p> <p>Close up of the license plate and any identifying marks on the vehicle the suspect was driving/riding in.</p> <p>လိုဏ်စဉ်နံပါတ်နှင့် အခြားသံသယရှိသူမောင်းသည့် ယာဉ်များအားအနီးကပ်ရိုက်ပါ။</p> <p>Close up video or photos of any documentation showing the suspect was on duty that day timecards, signed and dated reports, etc.</p> <p>သံသယရှိသူတာဝန်ချိန်တွင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော မှတ်တမ်းများ၊ အချိန်ကဒ်၊ လက်မှတ်နှင့် အစီရင်ခံစာများကို အနီးကပ်ရိုက်ကူးပါ။</p> <p>A variety of shots placing the suspect at the scene of the crime.</p> <p>သံသယရှိသူကျူးလွန်ခဲ့သည့် မြင်ကွင်းအား ပုံစံမျိုးစုံနှင့်ရိုက်ပါ။</p> <p>A variety of shots of the suspect giving orders on scene.</p> <p>သံသယရှိသူအမိန့်ပေးနေသောမြင်ကွင်းများ ပုံစံအမျိုးမျိုး</p> <p>□ □ □ □ □ □</p>
<p>□</p> <p>The suspect intended to undermine the physical safety of the victim.</p> <p>ကျူးလွန်သူမှ ထိခိုက်ခံစားရသူ၏ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုံခြုံမှုအား ထိပါးရန်ကြံရွယ်မှု</p>	<p>Continuous footage of force being used by the suspect against the victim.</p> <p>ကျူးလွန်သူမှ ထိခိုက်ခံစားရသူအားအကြမ်းဖက်နေမှုရိုက်ချက်အမျိုးမျိုး</p> <p>Images that allow for identification of the weapon being used.</p> <p>အသုံးပြုခွင့်ပေးထားသော လက်နက်မျိုးစုံ၏ပုံများ</p> <p>Images showing the severity of the injuries to illustrate disproportionality.</p> <p>ပုံပျက်နေသည့်အပြင်းအထန်ဒဏ်ရာပုံများ</p> <p>Any images showing the violation of prescribed protocols. For example:</p> <p>အခြားသော အကြမ်းဖက်ထားကြောင်းအတည်ပြုထားသည့်ဆေးမှတ်တမ်းပုံများ။ ဥပမာ</p>

	<p><i>Images showing the use of live ammunition versus rubber bullets;</i></p> <p>လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်နှင့် ရာဘာကျည်ဆံများ အသုံးပြုနေသည့်ပုံ</p> <p><i>Close up shots of the bullet cases including the head stamp on the casing as the stamp is the most important part;</i></p> <p>ကျည်ဆံနှင့်ပစ်မှတ်အမှတ်အသားအနီးကပ်ရိုက်ပြီး ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် တံဆိပ်ကပ်ထားခြင်းသည်အရေးကြီးသည့်အပိုင်းဖြစ်သည်</p> <p><i>Wide and medium shots showing the number of rounds fired;</i></p> <p>ပစ်ထားသည့်အရေတွက်နှင့်နေရာအားပြနိုင်ရန် မြင်ကွင်းကျယ်နှင့် အလယ်အလတ်ရိုက်ကူးခြင်း</p> <p><i>If official protocols call for officers to aim and shoot below the waist, capture images that show the height of the shot fired as compared to the ground.</i></p> <p>အကယ်၍ အရာရှိများအား ခါးအောက်ပိုင်းပြစ်ရန်ရည်ရွယ်သည်တရားဝင်ထုတ်ဖော် ပြောချင်ပါက ပစ်ချက်အမြင့်ကို ပြသရန် မြေပြင်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပြသည့် ရိုက်ထားသည့် ပုံများရိုက်ပြရမည်</p> <p><i>Any audio of the suspect giving orders or making statement that would go to show intent to violate prescribed protocols.</i></p> <p>သံသယရှိသူအမိန့်ပေးထားသည့်အသံဖိုင်းများနှင့် သဘောထားထုတ်ပြန်ချက်များသည် အကြမ်းဖက်မှုအတွက် တရားဝင်ဖော်ပြရန်သက်သေဖြစ်သည်</p>
--	--

MINI GUIDE: COLLECTION PLANNING V 1.0

MINI GUIDE: COLLECTION PLANNING

10 STEPS ဘဝဆင့်

FILMING SECURE SCENES

လုံခြုံသည့်မြင်ကွင်းများရိုက်ကူးခြင်း

STEP 1 Ensure the scene is safe for filming

အဆင့်၁-မြင်ကွင်းသည့် ရိုက်ကူးရန်လုံခြုံမှုရှိမရှိ သေချာအောင်လုပ်ခြင်း

STEP 2 Make a filming plan

အဆင့်၂-ရိုက်ကူးရေးအစီအစဉ်ဆွဲခြင်း

STEP 3 Add preliminary information

အဆင့်၃-သတင်းကြိုတင်ရယူထားခြင်း

STEP 4 Film an overview shot and the horizon

အဆင့်၄-အပေါ်စီနှင့် ဘေးတိုက်ရိုက်ကူးခြင်း

STEP 5 Film in a 360o circle in a 15-second interval

အဆင့်၅-၁၅စက္ကန့်အကြာမှ ၃၆၀ စက်ဝိုင်းပုံစံရိုက်ကူးခြင်း

STEP 6 Film 10-second wide shots from the four points

အဆင့်၆- ၁၀စက္ကန့်အကြာအဝေးမြင်ကွင်း ၄ နေရာလောက်မှရိုက်ကူးခြင်း

STEP 7 Film 10-second medium shots from the four points

အဆင့်၇-၁၀ စက္ကန့်အကြာ အလယ်အလတ်မြင်ကွင်း ၄ နေရာလောက်ရိုက်ကူးခြင်း

STEP 8 Film 10-second close up shots of key evidence

အဆင့်၈-၁၀စက္ကန့်အကြာ အနီးကပ်သက်သေပြနိုင်သည့် အချက်အချာကျသော မြင်ကွင်းအားရိုက်ကူးခြင်း

STEP 9 Complete a Camera Report

အဆင့်၉ - ကင်မရာမှတ်တမ်းတစ်ခု ပြီးပြည့်စုံခြင်း

STEP 10 Supplement video with maps, still photos, drawings, etc.

အဆင့်၁၀-ဗီဒီယိုထဲတွင် မြေပုံများ၊ ဓါတ်ပုံများနှင့် ပုံများ အစရှိသည့်ဆိုက်က ထပ်ဖြည့်ထားခြင်း

Adapt steps as necessary

လိုအပ်ပါက ထပ်ဆင့်လိုအပ်သည့်အဆင့်များထပ်တိုးပါဝင်ခြင်း

MINIIGUIDE::FILMING SECURE SCENES V1..0

SHOT LIST

ADDING INFORMATION

ထပ်တိုးသတင်းအချက်အလက်

If you have determined it is safe to include essential information then, use the camera microphone or a piece of paper to add the following information:

လိုအပ်သည့်အချက်အလက်များထပ်ဖြည့်ဖို့သေချာပြီဆိုပါက ကင်မရာ၊ အသံသွင်းစက်နှင့် စာရွက်တို့ကို အသုံးပြုပြီး အောက်ပါအချက်အလက်များအား ထပ်ဖြည့်ပါ။

STEP 1 Who, When, and Where: Introductory info

အဆင့် ၁ ဘယ်သူ၊ ဘယ်အချိန်၊ ဘယ်နေရာ မိတ်ဆက်သတင်း

Begin by recording your name, contact information, date, time, location and the names and contact information of other individuals that may have information about the incident.

သင်၏နာမည်၊ ဆက်သွယ်ရန်၊ ရက်စွဲ၊ အချိန်၊နေရာ တို့အားမှတ်သားပြုလုပ်ရာမှ စတင်ပြီး အခြားထိုဖြစ်ရပ်တွင်ပါဝင်သည့် သူများ၏အမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန်အချက်အလက်များကိုလည်း သတင်းပေးရန်လိုသည်

STEP 2 HOW: Orient Your Viewers by Describing How You Will Film

အဆင့် ၂ ဘယ်လို- ကြည့်ရှုမည့် ပရိသတ်အား ဘယ်လိုမှတ်တမ်းမျိုးရိုက်ကူးမည်ကို ဖော်ပြပါ။

While filming, clearly state how you are filming the scene from north to south, from above the scene, etc.

ရိုက်ကူးစဉ်တွင် မြင်ကွင်းအားဘယ်လိုရိုက်ကူးမည်ကို ရှင်းလင်းသည့်အနေအထားလုပ်ထားပါ- တောင်မှမြောက်၊ မြင်ကွင်းအပေါ်မှ စသဖြင့်

STEP 3 (Optional) What: Factually Describe What the Video Documents

အဆင့် ၃ (ရွေးချယ်ရန်) ဘာကို- ဘယ်လိုမီဒီယံအချက်အလက်မျိုးဆိုသည်ကို ဖြစ်ရပ်ဖြင့်ဖော်ပြထားပါ။

If appropriate for your situation, add a concise and factual description of the human rights content the viewer sees to the recording.

သင့်အနေအထားနှင့်သင်တော်ပါကကြည့်ရှုသူများမြင်နိုင်ရန် လူ့အခွင့်အရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော လိုတိုရှင်းဖြစ်ရပ်အချက်အလက်ဖော်ပြချက်များအားပေါင်းထည့်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ပါ

STEP 4 Wrap Up Filming

အဆင့် ၄- ရိုက်ကူးရေးအားအပြီးသတ်ခြင်း

End by stating the time you completed filming.

ပြီးဆုံးချိန်တွင်အချိန်သတ်မှတ်ပြီး သင့်၏ရိုက်ကူးရေးအားပြီးဆုံးခြင်း

- Adapt as necessary to fit your situation.

သင့်၏အခြေအနေအံ့ဝင်ပွင့်ကျအောင် လိုအပ်သလိုအလိုက်သင့်ပြင်ဆင်ခြင်း

- Provide only factual information.

အဖြစ်မှန်ကိုသာ ထုတ်ပေးခြင်း

- Leave out unsupported opinions.

အထောက်အကူမဖြစ်သည့် ထင်မြင်ယူဆချက်များ ဖယ်ထုတ်ခြင်း

• If you need to film anonymously, see Techniques for Filming Anonymously.

သင်၏ရိုက်ကူးထားသောဇာတ်လမ်းအားအမည်မဖော်ပြလိုပါက အမည်မသိရိုက်ကူးခြင်းနည်းလမ်းအား ကြည့်ပါ။

HERE'S AN EXAMPLE

နမူနာတစ်ခု

My name is Morgan Wells. I work for the organization EVIDENCE and can be contacted at morgan@xxxxx.com or +1 111.222.3333. This video footage was captured on January 25, 2015 beginning at 10:08 am at 800 Wall St., New York, NY, USA.

ကျွန်တော်နာမည် မော်ဂန်ဝဲလ်ဖြစ်ပါတယ်။ သက်သေအထောက်အထားပြုအဖွဲ့အစည်းမှာ အလုပ်လုပ်ပြီး morgan@xxxxx.com သို့ +1 111.222.3333 သို့ဆက်သွယ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီဗီဒီယို ဇာတ်လမ်းဖိုင်လေးကို ဇန်နဝါရီ ၂၅၊ ၂၀၁၅ မနက် ၁၀နာရီ ၈ မိနစ်မှာ ၈၀၀ ဝေါ့လမ်း၊ နယူးယောက်၊ NY, USAမှာ စတင်ရိုက်ကူးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

Other people who are here on scene with me and who may have relevant information about the likely arrest at the corner of Wall Street and Pearl Street in New York are:

ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဇာတ်လမ်းထဲမှာပါတဲ့ ဒီသတင်းအချက်အလက်နဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ အခြားမိတ်ဆွေများ ကတော့ နယူးယောက် Wall လမ်းနဲ့ Pearl လမ်းမှာ အဖမ်းခံ သွားရလောက်ပြီထင်ပါတယ်။

- John Smith, 800 Wall Street, 5th Floor, New York, NY, USA, john@xxxxx.com , +1 111.222.3333; and
- Jane Williams, 800 Wall Street, 5th Floor, New York, NY, USA, jane@xxxxx.com , +1 111.222.3333

The footage is captured from a 5th floor window located on the southeast corner of the building. I am filming from the window looking down onto the scene on the street at the corner of Wall St. and Pearl St. This was the only vantage point from which I was able to film.

ဒီဇာတ်လမ်းဟာ အရှေ့တောင်ထောင့်မှာရှိတဲ့အဆောက်အဦးရဲ့

၅လွှာပြုတင်းပေါက်ကနေ နေရာယူပြီး ရိုက်ကူးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ပြုတင်းပေါက်ကနေ Wall လမ်းနဲ့ Pearl လမ်းထောင့်ကို ငုံကြည့်ပြီးရိုက်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ အပေါ်စီးရူထောင့် တစ်ခုတည်းကပဲရိုက်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။

OPTIONAL: The video captured here documents an alleged use of excessive force by the New York Police Department against an African American man who appears to be in his early 20s. No protests were taking place at the time and I do not know what sparked the incident.

ရွေးစရာ- ယခုမှတ်တမ်းဗီဒီယိုကတော့ ၂၀ အစောပိုင်းကာလမှာဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အာဖရိကန်အမေရိကန်လူတစ်ယောက်ကို နယူးယောက်ရဲဌာနမှ

အလွန်အကျွံအကြမ်းဖက်ထားခြင်းအားစွပ်စွဲဆန့်ကျင်ထားခြင်းအား ရိုက်ကူးထားတာဖြစ်သည်။ အဲ့ဒီအချိန်မှာ ဘာဆန္ဒပြမှုမှလုပ်လိုမှရသည့်အတွက် ဒီဖြစ်ပွားမှုအား ဘယ်လိုမီးမောင်းထိုးပြရမည်ကိုမသိပါ။

I completed filming this incident at 10:30 am.

ရိုက်ကူးမှုကို ၁၀:၃၀တွင် ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။

MINI GUIDE: ADDING ESSENTIAL INFO TO VIDEO V 1.0

PROVING RESPONSIBILITY

တာဝန်ယူမှုအားသက်သေပြခြင်း

Crime-based evidence is relevant and reliable information about “What” happened? In other words, “What” crime was committed?

အကြမ်းဖက်မှုအခြေခံသည့်သက်သေအထောက်အထားသည် ဘာဖြစ်ခဲ့သည် ဆိုသည်နှင့် ဆက်စပ်ဆီလျော်ပြီး စိတ်ချရသည့် သတင်းဖြစ်သည်။ တနည်းပြောရလျှင် ဘာအကြမ်းဖက်မှုမျိုး လိုဓာတ်ကျကျခေါ်လိုရလဲ

Linkage evidence is relevant and reliable information that helps prove responsibility for the crime. In other words, it helps prove “Who” committed the crime and “How” they did it (i.e. individual perpetration, conspiracy, aiding & abetting, command responsibility).

အထောက်အထားများချိတ်ဆက်မှုသည် ဆက်စပ်မှုရှိပြီး အသုံးတည့်သည့်အချက်အလက်ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုအားတာဝန်ယူနိုင်အောင် သက်သေပြရန်အထောက်အကူဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဘယ်သူပြစ်မှုကျူးလွန်သည် ဘယ်လိုကျူးလွန်ခဲ့သည်တို့ကို သက်သေပြရန် အထောက်အကူပြုသည်။ (ဥပမာ။ ။ တစ်ဦးချင်းပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း၊ လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်းကြံစည်မှု၊ အားပေးကူညီခြင်း၊ တာဝန်ယူရန်အမိန့်ပေးခြင်း)

Notice evidence is relevant and reliable information that shows that a military commander or civilian leader received information that ensured they knew — or should have known — that the people they had authority over were committing crimes.

အထောက်အထားများအားသတိပြုမိခြင်း အဓိပ္ပါယ်ရှိပြီး အသုံးတည့်သည့်အချက်အလက်ဖြစ်သည် ၎င်းသည် စစ်တပ်အရာရှိ(သို့) အရပ်သားခေါင်းဆောင်များ သတင်းအချက်အလက်ရရှိပြီး သူတို့သိနေသိသည်ကို ပိုမိုသေချာစေသည်။ (သို့) အာဏာပိုင်များ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုခြင်းအား သိထားပြီးဖြစ်သင့်သည်။

Remote commander tends to be a high-level military, paramilitary or civilian commander who does not go into the field and instead controls people from a location that is a safe distance away from the frontlines.

Citizen witnesses and human rights activists are uniquely placed to gather crime-based, linkage and notice evidence.

အဝေးမှ အမိန့်ပေးသူသည် စစ်တပ်ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်၊ စစ်တပ်နှင့်အပြိုင်အခြားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ဝင်၊ အရပ်သားအုပ်ချုပ်သူ တို့ဖြစ်ပြီးထိုသူတို့သည် ကွင်းထဲမဆင်းပဲ လုံခြုံသည့်အဝေးတနေရာမှ ရှေ့တန်းနေသူများအား ထိန်းချုပ်နေသူများ ဖြစ်သည်။

အရပ်သားသက်သေများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများမှာ ပြိုင်ဘက်ကင်းသော ပြစ်မှုအခြေပြုစုဆောင်းရန်၊ ချိတ်ဆက်ရန်နှင့် အထောက်အထားသတိပြုမိရန် နေရာယူကြသူများဖြစ်သည်။

KEY DEFINITIONS

PROVING RESPONSIBILITY

HOW CAN VIDEO SHOW THE COMMISSION OF A CRIME?

မိမိယုံတွင် ပြစ်မှုတစ်ခု၏ကော်မရှီကို ဘယ်လိုပြသမည်နည်း။

CRIME-BASED EVIDENCE ပြစ်မှုအခြေပြအထောက်အထားများ

- Torture in progress
- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း
- Unarmed persons being repeatedly beaten by national police
- အမည်မသိလူများ နိုင်ငံရေးများ၏အချိန်ခံနေရခြင်း
- Unarmed persons being shot by military forces
- အမည်မသိသူများ စစ်တပ်၏ပစ်ခတ်မှုခံနေရခြင်း
- Injuries suffered after the use of excessive force
- အလွန်အကျွံအကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ဒဏ်ရာအနာတရများခံစားရခြင်း
- Injuries showing permanent mutilation after an attack such as an acid attack
- အက်စစ်နှင့်အပက်ခံရပြီးနောက် သေရာပါကိုယ်လက်အင်္ဂါချို့ယွင်းသင့်ပုံများ
- Mass graves
- အစုလိုက်အပြုံလိုက်သော သင်္ချိုင်းမြေပုံများ
- Damage to civilian property such as schools and hospitals
- ကျောင်း၊ဆေးရုံးအစရှိသည့် ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦးများ ပျက်စီးခြင်း
- Damage to cultural objects
- ယဉ်ကျေးမှုပြရုပ်များပျက်စီးခြင်း
- Children bearing arms or participating in military activities
- ကလေးများစစ်ထဲဝင်ရခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်ရခြင်း
- Billboards with hate speech
- အမုန်းစကားပါသည့် ကြော်ငြာဆိုင်ဘုတ်များ
- Impact zone of a suspected chemical weapons attack
- ဓါတုလက်နက်များနှင့် တိုက်ခိုက်ခံရ၍ အကျိုးခံစားရသည့်နယ်မြေ
- Unhealthy labor conditions
- မကျန်းမမာဖြစ်လာသည့်အလုပ်သမားများအခြေအနေ
- Children working in factories
- ကလေးများစက်ရုံတွင်အလုပ်လုပ်နေခြင်း
- Inadequate detention conditions
- မပြည့်စုံသောအကျဉ်းချသည့်အခြေအနေများ
- Pillaging of humanitarian aid in progress or the aftermath
- လူသားချင်းစာနာထောက်ပံ့မှုအကူအညီများအလုပ်မလုပ်ခြင်း
- Environmental degradation such as a visually contaminated water source
- ရေအရင်းအမြစ်ညစ်ညမ်းလာခြင်းကဲ့သို့သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးလာခြင်း
- Etc. စသဖြင့်

PROVING RESPONSIBILITY

HOW CAN VIDEO LINK A PERPETRATOR TO A CRIME?

ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းကို ဗီဒီယိုမှာ ဘယ်လိုချိတ်ဆက်မလဲ?

LINKAGE EVIDENCE

သက်သေအထောက်အထားများချိတ်ဆက်မှု

- Police formations at a protest
- ဆန္ဒပြပွဲမှ ရဲမှတ်တမ်းများ
- Badge numbers
- တံဆိပ်နံပါတ်များ
- Passports or other official documents of identification
- နိုင်ငံကူးလက်မှတ် (သို့) အခြားဘယ်သူဘယ်ဝါဖြစ်သည်ကို တရားဝင်ကိုယ်စားပြုသည့်အထောက်အထားများ
- License plates of official vehicles
- တရားဝင်မော်တော်ယာဉ်လိုင်စင်နံပါတ်များ
- Military equipment – small arms, large arms, protective gears, missile heads, tanks, planes, etc.
- စစ်ဘက်ဆိုင်ရာအသုံးအဆောင်- လက်နက်အကြီးအငယ်၊ အကာအကွယ်ပစ္စည်းများ၊ ခိုးလက်နက်များ၊ တင့်ကားများ၊ လေယာဉ်များ၊ စသဖြင့်
- Serial numbers on military equipment
- စစ်တပ်သုံးပစ္စည်းများ၏အမှတ်စဉ်နံပါတ်များ
- Uniforms
- ဝတ်စုံများ
- Speeches by leaders and those that they have authority over
- အမိန့်အာဏာရှိသော ခေါင်းဆောင်များ၏ အမိန့်များ
- Checkpoints
- စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ
- Troop movements
- စစ်တပ်လှုပ်ရှားမှုများ
- Buildings where perpetrators based operations out of
- အပြစ်ကျူးလွန်သူအသုံးပြုသည့်အဆောက်အဦး
- Communications equipment – satellites dishes, radios, etc.
- ဆက်သွယ်ရေးပစ္စည်းများ - ဂြိုဟ်ထုစုစုလောင်းများ၊ ရေဒီယိုများ၊ စသဖြင့်
- Video of documents that can't be taken because of security risks so the contents are filmed or photographed instead
- စာရွက်စာတမ်းဗီဒီယိုမှတ်တမ်း (အကြောင်းမှာ လုံခြုံရေးအန္တရာယ်ကြောင့် အကြောင်းအရာအားမရိုက်ခွဲရသောကြောင့် ရိုထားပြီးသား ဓါတ်ပုံနှင့် မှတ်တမ်းများအားယူခြင်း)
- Video-taped interviews with perpetrators, prisoners or defectors
- ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၊ အကျဉ်းသားများ (သို့) ပြည်ပြေးများနှင့် အင်တာဗျူးထားသော ဗီဒီယိုတိတ်ခွေများ
- Etc. စသဖြင့်

PROVING RESPONSIBILITY

HOW CAN VIDEO PUT A PERPETRATOR ON NOTICE?

အပြစ်ကျူးလွန်သူတစ်ဦးအား သတိထားမိအောင် ဗီဒီယိုထဲမှာ ဘယ်လိုထည့်မလဲ?

NOTICE EVIDENCE

အထောက်အထားများအား သတိထားမိစေခြင်း

- The crimes or the aftermath of the crimes broadcast on television
- ပြစ်မှုကျူးလွန်စဉ်နှင့် နောက်ဆက်တွဲသတင်းများအား တီဗီတွင် ထုတ်လွှင့်ပြသခြင်း
- Public speeches by UN or national officials presenting video clips of the crimes and calling for crimes to stop
- UN (သို့) နိုင်ငံအရာရှိများမှ အပြစ်ကျူးလွန်မှု ချိုးဖောက်မှုများရပ်ဆိုင်းရန်ပြည်သူအားတရားဝင်ပြောထားသည့် မိန့်ခွန်း၊ ဗီဒီယိုမှတ်တမ်းများ
- Public speeches by remote perpetrators acknowledging crimes on the ground.
- အပြစ်ကျူးလွန်သူကိုယ်တိုင် အဝေးတနေရာမှ ပြည်သူအား အပြစ်ကျူးလွန်ကြောင်းအသိအမှတ်ပြုပြောထားသည့် ဗီဒီယို
- Perpetrators in the field with their troops
- အပြစ်ကျူးလွန်သူများ သူတို့၏တပ်ဖွဲ့နှင့်အတူ ကွင်းထဲတွင်ရှိနေခြင်း
- Perpetrators using communications technologies
- အပြစ်ကျူးလွန်သူများ ဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း
- Video-taped interviews with perpetrators acknowledging the commission of crimes
- အပြစ်ကျူးလွန်သူများနှင့်အင်တာဗျူးရာတွင် ပြစ်မှုကော်မရှင်အားအသိအမှတ်ပြုသည့် ဗီဒီယိုတိပ်ခွေ
- Video-taped interviews with prisoners and defectors acknowledging communications with remote commanders and leaders
- အကျဉ်းသားနှင့် ထွက်ပြေးသူများနှင့် အင်တာဗျူးရာတွင် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်နှင့် အမိန့်ပေးသူများနှင့် ဆက်သွယ်ထားသည်ကို အသိအမှတ်ပြုသည့် ဗီဒီယိုတိပ်ခွေ
- Video reports produced and distributed by NGOs that document crimes.
- NGOs မှ ပြစ်မှုစာရွက်စာတမ်းအနေနှင့်ထုတ်လုပ် ဖြန့်ဝေခဲ့သော ဗီဒီယို မှတ်တမ်းများ
- Etc. စသည်ဖြင့်

A preliminary Field Interview is typically (but not always)...
အကြိုကွင်းထဲအင်တာဗျူးမှာလုပ်ရိုးလုပ်စဉ် ထုံးစံဖြစ်သည် (အမြဲတမ်းတော့မဟုတ်ပါ)

A comprehensive Interview is typically (but not always)...
ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော အင်တာဗျူးတစ်ခုသည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ထုံးစံဖြစ်သည်။ (အမြဲတမ်းတော့မဟုတ်ပါ)

FILMING PRELIMINARY INTERVIEWS

အကြိုအင်တာဗျူးရိုက်ကူးခြင်း

V. COMPREHENSIVE INTERVIEWS

ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သောအင်တာဗျူး

- collected by a frontline documenter;
- ရှေ့တန်းမှတ်တမ်းတင်သူ၏ စုဆောင်းခဲ့မှု
- conducted in the field, either during or shortly after an incident;
- အကြမ်းဖက်မှုတစ်ခု ဖြစ်နေစဉ်နှင့် ဖြစ်ပြီးပြီးချင်း ကွင်းထဲအခြေအနေ
- captured in a spontaneous manner;
- ဆက်တိုက်ဖြစ်နေသည့်အနေအထားအား ဖမ်းယူရိုက်ကူးခြင်း
- shorter in length;
- အတိုရိုက်ကူးမှု
- intended to collect basic information; and
- အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များစုဆောင်းရန် ရည်ရွယ်ခြင်း
- to help identify if there are additional witnesses or physical evidence the witness is aware of.
- ထပ်မံဖြည့်စွက်ဖော်ပြနိုင်သော သက်သေများ
- ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာမျက်မြင်သက်သေများရှိပါက ဖော်ပြပါက အထောက်အကူဖြစ်သည်
- collected by a trained human rights advocate or investigator;
- လေ့ကျင့်ထားသောလူ့အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ အားပေးထောက်ခံသူမှ စုဆောင်းခဲ့မှု
- conducted in a safe, comfortable environment;
- လုံခြုံစိတ်ချရသည့်ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ထုတ်ဖော်ရန်
- separated in time and space from the incident;
- အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ရပ်မှ အချိန်နေရာသီးခြားထားရန်
- captured in a planned manner;
- အဆင်သင့်အနေအထားယူပြီး ဖမ်းယူရိုက်ကူးပါ
- longer in length;
- အရှည်ရိုက်ကူးမှု
- intended to collect thorough information about everything the person can remember; and
- မှတ်သားမိသလောက်အချက်အားလုံး စုပါ
- to learn if there are additional witnesses or physical evidence the witness is aware of.
- ထပ်မံဖြည့်စွက်ဖော်ပြနိုင်သော သက်သေများ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာမျက်မြင်သက်သေများရှိပါက လေ့လာရန်

VIDEO AS EVIDENCE: **MINIGUIDE v 1.0** VAE.WITNESS.ORG

FILMING PRELIMINARY INTERVIEWS

V. COMPREHENSIVE INTERVIEWS

PRELIMINARY FIELD INTERVIEW

COMPREHENSIVE INTERVIEW

FILMING PRELIMINARY INTERVIEWS

CHECKLIST: TO PUSH RECORD OR NOT?

The decision to record an interview on camera is generally not an easy one. This is a decision you will need to make based on the information you have at the time. Ideally, you want to be able to answer “yes” to each of the above questions before choosing to press record.

ကင်မရာပေါ်တွင်အင်တာဗျူးတစ်ခုမှတ်တမ်းယူရန်ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းသည် ပုံမှန်အားဖြင့်မလွယ်ကူပါ။ အချိန်တိုင်းရယူထားသော အချက်အလက်များပေါ်အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်လိုအပ်သည်။ သတင်းမှတ်တမ်းထုတ်ပြန်ရန် မရွေးချယ်မှီ အပေါ်မှ မေးခွန်းများအား yes ဟုဖြေနိုင်မှသာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

YES	NO	Are there any advocacy reasons to record this testimony in addition to evidentiary reasons?
		သက်သေအထောက်အထားထပ်ဖြည့်ရန် သက်သေခံထွက်ဆိုချက်မှတ်တမ်းတင်ရန် စည်းရုံးသည့်အကြောင်းပြချက်ရှိသလား
		Is it logistically easier to film the testimony rather than write it down? သက်သေခံထွက်ဆိုချက်ကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းသည့် လက်ရေးနှင့်ချရေးခြင်းထက် ပိုမိုလွယ်ကူပါသလား
		Is it safe to record a person's identity (name, face, and voice)? လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အမည်မျက်နှာနှင့်အသံအား မှတ်တမ်းယူဖို့လုံခြုံမှုရှိပါသလား
		Is it probable that the person can provide relevant information? ထိုသူမှဆီလျော်သည့် သတင်းအချက်အလက်ထုတ်ပေးနိုင်ပါသလား
		Is this likely to be the only opportunity for someone to speak with this person? တစ်စုံတစ်ဦးအတွက် ထိုသူနှင့် စကားပြောရန် တစ်ခုတည်းသောအခွင့်အရေးဖြစ်ပါသလား
		Does this person strike you as a credible and reliable witness? ဒီလူသည် သင့်အားယုံကြည်စိတ်ချစရာကောင်းသော သက်သေအဖြစ် ခံယူလက်ခံပါသလား?
		Is an on camera interview likely to empower (rather than re victimize) the person giving the testimon ကင်မရာနှင့် အင်တာဗျူးရာတွင် ထိုသူ၏သက်သေထွက်ဆိုချက်သည် အားအင်ပြည့်နေပါသလား (ထပ်မန်ပြီး သားကောင်းအဖြစ်ခံရခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ)
		Is the likelihood that contradictory testimony will later be given low? အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းသည် သက်သေခံလိုက်မှုနှင့်သွေဖီပြီး ကျဆင်းသွားပါသလား

		<i>Is it possible to secure informed consent? (See details below.)</i> <i>သတင်းအချက်အလက်များသေချာစွာပြောပြရန် လုံခြုံမှုရှိမရှိ (အောက်တွင်အသေးစိတ်ပြထားသည်)</i>
		<i>Do I have the means to securely preserve this video footage?</i> <i>ကျုပ်ဒီဗီဒီယိုဖိုင်အား လုံခြုံစွာကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားလို့ရနိုင်မလား</i>

VIDEO AS EVIDENCE: MINIGUIDE v 1.0 VAE.WITNESS.ORG

CHECKLIST: KEY QUESTIONS FOR PRELIMINARY FIELD INTERVIEWS

စစ်ဆေးရန်စာရင်း-ပဏာမကွင်းဆင်းအင်တာဗျူးအတွက် အဓိကကျသောမေးခွန်းများ

Here’s a checklist of key questions to ask during a preliminary field interview:

ပဏာမကွင်းဆင်းအင်တာဗျူးသည့်ကာလတွင် အောက်ပါအဓိကကျသော စာရင်းအားစစ်ဆေးပါ။

	<i>What, if any, security concerns do you have? Are there any actions you would like us to take while filming you or afterward to minimize your risks and/or the risks to your community? လုံခြုံရေးအတွက် စိုးရိမ်သောဘာမေးခွန်းမျိုးရှိသလဲ? မှတ်တမ်းဗီဒီယိုရိုက်နေစဉ် သို့ ရိုက်ပြီးနောက်ပိုင်းကာလများတွင် သင်နှင့် သင်၏လူမှုဝန်းကျင်အတွက် အတားအဆီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အန္တရာယ်များအားလျော့ချနိုင်ရန် ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်ချက်မျိုး လုပ်ဆောင်မလဲ?</i>
	<i>What is your name? Please spell it.</i> <i>သင့်နာမည်ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ။ ကျေးဇူးပြုပြီး စာလုံးပေါင်းပြပါ။</i>
	<i>Could you tell me the date, time, and location of the interview?</i> <i>ကျေးဇူးပြုပြီး အင်တာဗျူးတဲ့အချိန်နေရာနဲ့ရက်စွဲပြောပေးနိုင်မလား။</i>
	<i>Please state the date, time, and location of the event we will be speaking about.</i> <i>အဖြစ်အပျက်အကြောင်းပြောခါနီးရင် ကျေးဇူးပြုပြီး ရက်စွဲ၊အချိန်နဲ့နေရာကို သတ်မှတ်ပေးထားပါ။</i>
	<i>Can you describe what happened? How do you know?</i> <i>ဘာဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်ကို ရှင်းပြပေးနိုင်မလား။ ဘယ်လိုလုပ်သိပါသလဲ။</i>
	<i>How do you think it happened? Why do you think this?</i>

	<p>ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာတွေအပေါ်ဘယ်လိုမြင်ပါသလဲ။ ဘာကြောင့်ဒီလိုလို့ထင်ပါသလဲ။</p>
	<p>Can you tell me to whom it happened? How do you know?</p> <p>ဘယ်သူ့အတွက်ဖြစ်ခဲ့တာလဲ ပြောပြနိုင်ပါသလား။ ဘယ်လိုလုပ်သိတာပါလဲ။</p>
	<p>If you have an opinion about why this happened, could you share your thoughts with us? What is your opinion based on?</p> <p>ဒီအဖြစ်အပျက်အပေါ်သင့်ရဲ့ထင်မြင်ယူဆချက်ရှိပါက ကျုပ်တို့အားသင့်ယူဆချက်အား မျှဝေပေးနိုင်ပါသလား။</p> <p>သင်၏ထင်မြင်ယူဆချက်ဟာ ဘယ်အပေါ်အခြေခံပါသလဲ။</p>
	<p>If it's safe to do so, could you share the names and contact information of anyone else at the scene or with information about the event?</p> <p>ဒီလိုလုပ်ဖို့အတွက်လုံခြုံတယ်ထင်ရင် သင်၏အမည်နှင့် အဖြစ်အပျက်အကြောင်းပြောနိုင်မည့် ဒီ မြင်ကွင်းအားမည်သူ့သည် တစ် စုံတစ်ဦး၏ ဆက်သွယ်ရန် သတင်း အချက်အလက်များကို ပေးနိုင်ပါသလား</p>
	<p>Are there any witnesses you believe we should talk with or any physical evidence we should film (such as property damage, injuries, impact areas, bullet holes, or environmental degradation)?</p> <p>အခြား ကျုပ်တို့နှင့် စကားပြောသင့်သည့် ယုံကြည်စိတ်ချရသော သက်သေများရှိပါသလား (သို့) မှတ်တမ်းရှိကံသင့်သည့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအထောက်အထားတခုခု (ပျက်စီးမှုများ၊ဒဏ်ရာများ၊ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့်နေရာ၊ ကျည်ဆံအပေါက်များ၊သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးယိုယွင်းနေခြင်း စသဖြင့်)</p>
	<p>Can we or someone else get back in touch with you to follow up or complete a more thorough interview? If yes, how can we contact you? What is your address, phone number, email, and any other key contact information?</p> <p>ကျုပ်တို့ ဒါမှမဟုတ် တစ်ဦးဦးမှာ သင့်နှင့်ဆက်လက်ထိတွေ့ဆက်ဆံနိုင်မလား (သို့) ပိုပြီးပြီးပြည့်စုံတဲ့ အင်တာဗျူးတစ်ခုလုပ်နိုင်မလား။ လုပ်နိုင်မယ်ဆိုပါက ဘယ်လိုသင့်အားဆက်သွယ်လိုရမလဲ။ သင်၏လိပ်စာ၊ ဖုန်းနံပါတ်၊အီးမေးလ် နှင့် အခြားဆက်သွယ်ရန် ကာဘာတွေလဲ။</p>

VIDEO AS EVIDENCE: **MINIGUIDE v 1.0** VAE.WITNESS.ORG

CONDUCTING PRELIMINARY INTERVIEWS

BEFORE FILMING

STEP 1 Prepare your equipment

အဆင့် ၁- သင်၏ပစ္စည်းများအားပြင်ဆင်ပါ

STEP 2 Identify and minimize the security risks

အဆင့် ၂- လုံခြုံရေးအန္တရာယ်အားသတ်မှတ်ထားပါ နည်းနိုင်သမျှနည်းပါစေ။

STEP 3 Know what you need to collect and why

အဆင့် ၃- သင်ဘာကိုစုဆောင်းချင်သည် နှင့် ဘာကြောင့်ဆိုတာသိပါ။

STEP 4 Prepare supporting materials in advance

အဆင့် ၄- အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ ကြိုတင်စီစဉ်ထားပါ။

STEP 5 Select witnesses

အဆင့် ၅- သက်သေရှာဖွေထားပါ။

STEP 6 Chose a safe, private, and informative interview location

အဆင့် ၆- လုံခြုံစိတ်ချရသည့်၊ သီးသန့်ဖြစ်သည့်၊ အချက်အလက်ပြည့်စုံသည့် အင်တာဗျူးနေရာဖြစ်ရန်ရွေးပါ။

STEP 7 Select an interviewer

အဆင့် ၇- အင်တာဗျူးမည့်သူတစ်ဦးရွေးပါ။

STEP 8 Make the interviewee comfortable

အဆင့် ၈- အင်တာဗျူးအမေးခံမည့်သူ သက်တောင့်သက်သာရှိရန်လုပ်ပါ။

VIDEO AS EVIDENCE: **MINIGUIDE v 1.0** VAE.WITNESS.ORG

CHECKLIST: SECURING INFORMED CONSENT

စစ်ဆေးရန်စာရင်း- အသိပေးထားသောသဘောတူခွင့်ပြုချက်အား အာမခံခြင်း

BEFORE FILMING

မရှိကူးခင်

Begin with an off-camera conversation to establish that your interviewee understands:

ကင်မရာပိတ်ထားရင်းစကားပြောမှုနှင့်စတင်ကာ သင်အင်တာဗျူးခံမည့်သူအားလည်အောင်လုပ်ခြင်းဖြင့်စတင်ပါ။

	<p><i>Who the filmer and crew are and your roles</i></p> <p>ဘယ်သူက မှတ်တမ်းရိုက်ကူးမည်သန့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တို့ဖြစ်ပြီး သင်၏တာဝန်နှင့် ဝတ္တရား။</p>
	<p><i>The purpose of the interview</i></p> <p>အင်တာဗျူးရည်ရွယ်ချက်။</p>
	<p><i>Why they will be continually asked explain their responses.</i></p> <p>ဘာကြောင့် သူတို့တုန့်ပြန်မှုအား ဖြေရှင်းရန် ဆက်တိုက်မေးခွန်းထုတ်ဖို့လိုသလဲ</p>
	<p><i>The implications of speaking out.</i></p> <p>စကားပြောထွက်ဖို့ ပါဝင်ပတ်သတ်ခြင်း</p>
	<p><i>Who may potentially see the video.</i></p> <p>မည်သူ့ဗီဒီယိုအားမြင်နိုင်ခြေရှိသလဲ</p>
	<p><i>How the video will be used and shared.</i></p> <p>ဗီဒီယိုအားဘယ်လိုအသုံးပြုမလဲ ဘယ်လိုဖြန့်မလဲ။</p>
	<p><i>That the interviewee may be asked for a more detailed interview or, in some cases, to testify in court.</i></p> <p>အင်တာဗျူးခံသည့်သူသည် အသေးစိတ်ကျသည့်အင်တာဗျူးတစ်ခုလုပ်ရန် မေးလာနိုင်သည် (သို့) အချို့ကိစ္စရပ်များအတွက် တရားရုံးတွင် သက်သေခံရန်ဖြစ်သည်။</p>
	<p><i>That participation is voluntary.</i></p> <p>ယခုပါဝင်မှုသည် မိမိ၏သဘောဆန္ဒအလျောက်သာဖြစ်သည်။</p>
	<p><i>That no incentives will be provided.</i></p> <p>မည်သည့်မက်လုံးမျိုးမှ ထုတ်ပေးမည်မဟုတ်ပါ။</p>
	<p><i>That they can cancel their permission during the interview, and the video can be deleted on the spot; if they rescind permission after the interview, logistical and legal realities may make it impossible to delete the testimony.</i></p> <p>အင်တာဗျူးနေစဉ်အတွင်း သူတို့၏ ခွင့်ပြုချက်အားပြန်လည်ရုတ်သိမ်းနိုင်ပြီး ဗီဒီယိုခိုင်းအားလည်း နေရာတွင် ချက်ချင်းဖျက်ပေးလိုက်ရနိုင်သည်။ အင်တာဗျူးပြီးသည့်အချိန်မှသူတို့၏ ခွင့်ပြုမှုအား ပယ်ဖျက်လျှင်၊ ထောက်ပံ့ရေးနှင့် လက်တွေ့ တရားဥပဒေအရ ထိုသက်သေထွက်ချက်အား ပယ်ဖျက်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။</p>

CONDUCTING PRELIMINARY INTERVIEWS

DURING FILMING

STEP 1 Secure informed consent on camera

အဆင့် ၁- အသိပေးထားသောသဘောတူခွင့်ပြုချက်အားကင်မရာထဲတွင် အာမခံပါ

STEP 2 Consider framing, lighting, and sound

အဆင့် ၂- အသံ၊အလင်းနှင့် ရိုက်ကွင်းဘောင်တို့အား ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပါ။

STEP 3 Add objective on-camera narration

အဆင့် ၃- ကင်မရာနှင့်ယူဆချက်ပေါ်တွင် ရည်ရွယ်ချက်ထည့်ပါ

STEP 4 Ask the interview questions

အဆင့် ၄- အင်တာဗျူးမေးခွန်းများမေးပါ။

STEP 5 Keep Recording

အဆင့် ၅- ဆက်လက်မှတ်တမ်းယူပါ

STEP 6 Interview one person at a time

အဆင့် ၆- တကြိမ်တွင် တစ်ဦးအား အင်တာဗျူးပါ

STEP 7 Listen closely and adapt your plan as needed Film additional information

အဆင့် ၇- နီးကပ်စွာနားထောင်ပြီး ရိုက်ကူးရေးတွင် ထပ်မံလိုအပ်သောအချက်အလက်ရှိပါက ကြိုတင်သိရှိပြင်ဆင်ထားပါ။

STEP 8 Close the interview

VIDEO AS EVIDENCE: MINIGUIDE v 1.0 VAE.WITNESS.ORG

ON CAMERA – Now turn to the camera, and before beginning the questions about the incident, ask the following:
ကင်မရာဖွင့်ခြင်း- ယခု ကင်မရာအားဖွင့်ပြီး ဖြစ်ရပ်အကြောင်းမေးခွန်းမစခင် အောက်ပါ မေးခွန်းများအရင်မေးပါ။

	<p><i>If the security situation allows, please state your name and the date and location of this interview.</i></p> <p>လုံခြုံမှုအခြေအနေနှင့် ပြုပါကယခုအင်တာဗျူးသူ သင်၏နာမည်၊ ရက်စွဲနှင့် နေရာအား မှတ်သားပါ။</p>
	<p><i>Please explain what we are doing in your own words.</i></p> <p>အခုဘာလုပ်နေကြသည်ကို သင့်ကိုယ်ပိုင်စကားလုံးနှင့် ရှင်းပြပါ။</p>
	<p><i>Can you tell me who may see the video and how it will be shared?</i></p> <p>သင့်အနေနှင့် ဘယ်သူတွေ ဒီဗီဒီယိုကိုကြည့်မည် ဘယ်လိုဖြန့်ဝေမည်ဆိုသည်ကို ပြောပြနိုင်မလား။</p>

	<p><i>Can we show your face and use your real name and voice in this video?</i></p> <p>သင့်မျက်နှာ၊အမည်အစစ်အမှန်နှင့် အသံအား ဗီဒီယိုထဲတွင် ပြနိုင်မလား</p>
	<p><i>Are there any other restrictions to using and sharing this interview that we need to be aware of?</i></p> <p>ဒီအင်တာဗျူးနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ဖြန့်ဝေရာတွင် သတိထားရမည့် အခြားတားမြစ်ကန့်သတ်ချက်များ ရှိပါသလား။</p>
	<p><i>Are you aware that your participation is voluntary and that you can refuse to answer any question and end the filming process at any time in order to ask questions, take a break, or stop completely?</i></p> <p>သင်၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် မိမိ၏သဘောဆန္ဒအလျောက်သာဖြစ်သည်ကို သိရှိပြီး မည်သည့်မေးခွန်းမဆို ဖြေဆိုရန် ငြင်းခွင့်ရှိသလို ရိုက်ကူးရေးအစီအစဉ်ကိုလည်းမေးခွန်းမေးခြင်း၊ ခဏနားချိန်တောင်းခြင်း သို့လုံးဝရပ်ဆိုင်းခြင်း စသည့်နည်းများလမ်းများနှင့် အချိန်မရွေးရပ်ဆိုင်းနိုင်သည်။</p>
	<p><i>Were you informed that no incentives will be provided for your testimony and that we cannot assist with any follow-up services?</i></p> <p>သင်၏ သက်သေခံခြင်းအတွက် မည်သည့်မက်လုံးမှ ပေးမည်မဟုတ်ကြောင်းကို သိရှိပြီးပါပြီလား အကြောင်းမှာ ကျုပ်တို့ကအခြားဝန်ဆောင်မှုထပ်လုပ်ပေးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။</p>
	<p><i>Were you informed that you might need to make yourself available for a further, more detailed interview?</i></p> <p>ဆက်လက်ပြီး အသေးစိတ်အင်တာဗျူးများရှိနိုင်သည့်အတွက် ရှေ့ဆက်ပြီး အချိန်ပေးနိုင်ရန်လိုအပ်ကြောင်းသိရှိပြီးပါပြီလား။</p>
	<p><i>If applicable, were you informed that there is a possibility that you may be called to testify before a court? (As a frontline documenter, it's impossible for you to say with certainty whether a person will be called to testify in court. However, if you think that might be the case, be honest about it.)</i></p> <p>သက်ဆိုင်ပါက တရားရုံးမသွားခင် သင့်အားသက်သေထွက်ဆိုရန် ခေါ်နိုင်ခြေရှိသည် ဆိုတာကို သိရှိပြီးပါပြီလား။ (ရှေ့တန်းအချက်အလက်ကောက်သူတစ်ယောက်ကဲ့သို့ သင့်အတွက် တရားရုံးတွင် သက်သေထွက်ဆိုရန်အခေါ်ခံရမည့် လူတစ်ယောက်ဟုတ်မဟုတ်ကို အတိအကျပြောဖို့မဖြစ်နိုင်ပါ။ အကယ်၍ ဖြစ်လာခဲ့လျှင် သင့်အနေနှင့် ဖြစ်စဉ်ထဲတွင် ပါရမည်ဟု ထင်ပါက ဖြစ်စဉ်အပေါ်တွင် ရိုးသားမှုရှိပါ။</p>
	<p><i>Do you consent to your interview being used in the manner discussed?</i></p> <p>သင်၏အင်တာဗျူးအား ယဉ်ကျေးသောအပြုမူနှင့်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး သဘောတူညီချက်များ လုပ်ပါသလား။</p>

CHECKLIST: SECURING INFORMED CONSENT DURING FILMING

VIDEO AS EVIDENCE: **MINIGUIDE v 1.0** VAE.WITNESS.ORG

CONDUCTING PRELIMINARY INTERVIEWS

AFTER FILMING

မှတ်တမ်းရိုက်ကူးပြီးသည့်အချိန်

STEP 1 Revisit safety and security

အဆင့်၁- လုံခြုံစိတ်ချရမှုကို တပ်တည်ပြန်သွားပါ။

STEP 2 Develop next steps

အဆင့်၂- နောက်တဆင့်တက်ပါ။

STEP 3 Provide follow-up support if possible Summarize it

အဆင့်၃- ဖြစ်နိုင်လျှင် အတိုချုပ်ပြီးလျှင် နောက်ဆက်ဆွဲထောက်ပံ့မှုများလုပ်ပါ။

STEP 4 Archive and protect it

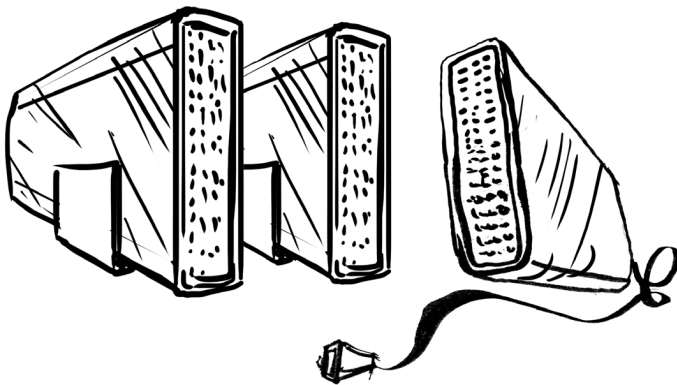
အဆင့်၄- Archive လုပ်ပြီး ကာကွယ်ပါ။

STEP 5 Learn from you experience

အဆင့်၅- သင့်၏အတွေ့အကြုံပေါ်တွင် ဆက်လက်သင်ယူပါ။

STEP 6 Learn more about preserving video at archive.witness.org

အဆင့်၆- ဗီဒီယိုကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းအကြောင်း ပိုမိုလေ့လာရန် archive.witness.orgတွင် ကြည့်ပါ။



VIDEO AS EVIDENCE: **MINIGUIDE v 1.0** [VAE.WITNESS.ORG](https://vae.witness.org)

CHECKLIST: SECURING INFORMED CONSENT

AFTER FILMING

TOWARDS THE END OF THE INTERVIEW with the camera still recording, ask the interviewee the following:	
အင်တာဗျူးပြီးဆုံးချိန်သို့သွားခြင်း- ကင်မရာနှင့် မှတ်တမ်းဆက်ယူစဉ် အောက်ပါမေးခွန်းများမေးပါ။	
	Would you like to make any corrections or add any additional information? ပြင်ချင်တဲ့အချက်တွေ ထပ်ဖြည့်ချင်တဲ့အချက်တွေရှိပါသလား။
	Have there been any threats, promises, or inducements which influenced your answers? သင့်အခြေ၏လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ချိန်းခြောက်မှု၊ ကတိများ၊ ဆွဲဆောင်မှုများ စသည့်တစ်ခုခုရရှိခဲ့ပါသလား။
	Is the statement you gave true to the best of your knowledge and recollection? ယခုထုတ်ပြန်ချက်တွင် သင်ပေးခဲ့သည့် အမှန်တရားက သင့်၏အသိနှင့် မှတ်မိမှုအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်မလား။
	Do you have any additional safety concerns considering what you shared? သင်မပြောခဲ့မှုအပေါ်အခြားထပ်ဖြည့်ဖို့လိုသော လုံခြုံရေးအတွက် ပူပန်နေမှုရှိပါသလား။
	What is the best way to follow up with you if needed? လိုအပ်ပါက သင့်နှင့်ဆက်သွယ်ရန် ဘယ်နည်းလမ်းကအကောင်းဆုံးဖြစ်သလဲ။
AFTER THE INTERVIEW With the camera turned off consider the following:	
အင်တာဗျူးပြီးဆုံးခြင်း- ကင်မရာပိတ်ပြီး အောက်ပါအချက်များအား အလေးထားပါ။	
	Properly document and preserve the footage in a safe and secure location. အချက်အလက်များအားသေချာစွာသိမ်းပြီး မှတ်တမ်းများကို လုံခြုံစိတ်ချရသည့်နေရာတွင် ထိန်းသိမ်းထားပါ။
	Determine whether you will share the footage, and if so, with whom, when, and how? သတင်းမှတ်တမ်းအားဖြန့်ဝေမဝေကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ ဖြန့်ဝေမည်ဆိုပါက ဘယ်သူ့ကို၊ ဘယ်အချိန်၊ ဘယ်လို လုပ်မလဲ။
	If needed and if you are able to, provide contact information for a counselor or victim support services. လိုအပ်ပါက သင့်အနေနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို သားကောင်(ခံရသူများ)ကူညီထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့ (သို့) နှစ်သိမ့်အကြံပေးသူထံသို့ထုတ်ပေးနိုင်ပါသည်။

CHECKLIST: ETHICAL GUIDELINES

စစ်ဆေးရန်စာရင်း- ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာလမ်းညွှန်

KEY QUESTIONS TO ASK BEFORE SHARING EYEWITNESS FOOTAGE

မျက်မြင်သက်သေ မှတ်တမ်းမမျှဝေခင်မေးရန် အဓိက မေးခွန်းများ

- ☐ Who is identifiable in the video and how are they portrayed?
- ☐ မည်သူသည် ဗီဒီယိုထဲတွင် ကိုယ်စားပြုနေပြီး ဘယ်လိုဖော်ပြမလဲ

Are those individuals aware they are being filmed? How might their appearance in the footage, if seen by a wide audience, impact them or their community?

တစ်ဦးချင်းစီသည် ဇာတ်လမ်းထဲပါဝင်နေသည်ကို သတိထားမိပါသလား။ မှတ်တမ်းထဲတွင် ပရိသတ်အများကြီးကြည့်သည့်အခါ သူတို့ပုံစံ ဘယ်လိုရှိမည်နည်း။ သူတို့ (သို့) သူတို့၏အသိုင်းအဝိုင်းအား သက်ရောက်မှုရှိပါသလား။

- ☐ What was the intent of the filmer?
- ☐ ဘယ်ဟာက ရိုက်ကူးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်မလဲ။

Was this filmed to document abuse? Was it filmed to promote hate or fear, or to glamorize violence?

ယခုမှတ်တမ်းဟာ မှတ်တမ်းအလွဲသုံးရာရောက်ပါသလား။ ဒီမှတ်တမ်းသည် ကြောက်စိတ်(သို့)အမုန်းတရားတိုးအောင် အားပေးနေပါသလား (သို့) အကြမ်းဖက်မှုကို စွဲဆောင်နေပါသလား။

- ☐ Who is the intended audience?
- ☐ ဘယ်ပရိသတ်ကို ဦးတည်ရည်ရွယ်ပါသလဲ?

Was it intended to be seen widely, or was it filmed for a specific, limited audience?

ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ကြည့်ကြရန်ရည်ရွယ်သလား (သို့) ပရိသတ်ကန့်သတ်ပြီး သတ်သတ်မှတ်မှတ်ကိုပဲ ရည်ရွယ်ပါသလား။

- ☐ Does the video contain shocking or graphic imagery?
- ☐ ဗီဒီယိုထဲတွင် ထိပ်လန့်တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာများ (သို့) အသေးစိတ်ပုံရိပ်များပါဝင်ပါသလား။

Is the graphic footage gratuitous, or is it critical for documenting a particular event? How can you warn your audience before they view it?

ထင်ရှားသည့်ပုံများသည် အကြောင်းမဲ့သတ်သတ်ဖြစ်နေသလား (သို့) ဖြစ်ရပ်သီးသန့်အတွက် သီးခြားဖြစ်သည့် မှတ်တမ်းဖြစ်နေသလား။ သင့်ပရိသတ်မကြည့်မှီ ဘယ်လိုသတ်ပေးထားမလဲ။

- ☐ Are you certain the video is authentic?
- ☐ သင်၏မီဒီယိုသည် အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း သေချာပါသလား။

Is it possible the video has been manipulated or misinterpreted to mislead viewers?

ယခုမီဒီယိုသည် ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်စရာဖြစ်သွားမလား (သို့) အထင်မှားနေသော ကြည့်ရှုသူများအား နားလည်မှုလွှဲစေနိုင်သလား။

- ☐ What is the intended purpose & audience for sharing the video?
- ☐ မီဒီယိုမျှဝေခြင်းအတွက် ရည်ရွယ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပရိသတ်များက ဘာလဲ

Do the potential benefits of sharing the video outweigh the potential risks of doing so?

မီဒီယိုဖြန့်ဝေခြင်းကြောင့် ဖြစ်လာနိုင်ခြေရှိသော အကျိုးရလဒ်နှင့် အန္တရာယ်တို့၏ အလေးသာမှုကိုလုပ်ပါ။

☐☐☐☐☐☐

VIDEO AS EVIDENCE: [MINI GUIDE](#) [VAE.WITNESS.ORG](#)

DEVELOP STANDARDS

CREATE GUIDELINES WITHIN YOUR ORGANIZATION TO DETERMINE HOW TO ETHICALLY CURATE EYEWITNESS FOOTAGE

သင်၏အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမျက်မြင်သက်သေမှတ်တမ်းအား ဘယ်လို ကျင့်ဝတ်နှင့်ထုတ်ဝေမည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီးပါက လမ်းညွှန်ဖန်တီးပါ။

Below are some of the considerations they should address:

အောက်ပါသတ်ထားရန်အချက်များမှာ

- ☐ In what situations will you curate videos without the consent of the individuals filmed?
- ☐ မှတ်တမ်းတင်ပါဝင်သော ခွင့်ပြုချက်မယူခဲ့သည့် ပါဝင်သူတစ်ဦးချင်းစီကို မည်ကဲ့သို့ အခြေအနေနှင့် မှန်ကန်အောင်လုပ်မည်နည်း။
- ☐ When will you protect the privacy and anonymity of those filmed?
- ☐ ဘယ်အချိန်မှာ မှတ်တမ်းမီဒီယိုများ သီးသန့်ဖြစ်မှုနှင့် အမည်လျှို့ဝှက်ထားခြင်းဖြင့် ကာကွယ်မလဲ။
Will you blur the faces of victims of abuse? Children? Activists? Perpetrators?
သားကောင်(ကျူးလွန်ခံရသူ)၏ မျက်နှာအား ဝါးထားခြင်းလုပ်မလား။ ကလေး? တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ? အပြစ်ကျူးလွန်သူ?
- ☐ How will you share video footage publicly?
- ☐ မီဒီယိုအား အများသို့ဘယ်လိုမျှဝေမလဲ

Link to the original online video? Embed the video within your online content? Create a new version on your own channel?

အွန်လိုင်းဗီဒီယိုနှင့် မူရင်းချိတ်မလား။ သင့်ရဲ့အွန်လိုင်းမာတိကာမှာပဲပြသမလား။ ကိုယ်ပိုက် channel တခုမှာ version အသစ်နဲ့လုပ်ထားမလား

How will you indicate to your audience the source and context of the footage?

မှတ်တမ်းဗီဒီယို၏ အကြောင်းအရာ၊အခြေအမြစ်တို့ကို ပရိသတ်သိအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ

If you have not verified what the video depicts with certainty, how do you decide whether to use it and how to acknowledge uncertainties about it to viewers?

မှတ်တမ်းဗီဒီယိုဘာကို သရုပ်ဖော်သည်ကို ကျိန်းသေ အတည်အပြုနိုင်သေးလျှင်
ကြည့်သူတို့၏ မသေချာမှုများအား ဘယ်လိုအသိအမှတ်ပြုသလဲ ဘယ်လိုသုံးဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမလဲ။

☐ When the footage contains graphic content, do you share, embed, or link to it?

မှတ်တမ်းဗီဒီယိုထဲတွင် အသေးစိတ်ဆွဲထားသည့် အခြေအနေပြပုံပါလျှင် မျှဝေမလား၊ မြှုပ်ထားမလား၊ ချိတ်ဆက်မလား။

☐ How do you warn viewers? ဘယ်လိုမျိုး ကြည့်ရှုသူတွေကို သတိပေးလဲ။

☐ When footage is created by hate groups, do you share the video?

မှတ်တမ်းဗီဒီယိုအား အမုန်းစကားပွားသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်တမ်းတင်ပါက ဗီဒီယိုကို မျှဝေပါမလား။

☐ Link to the original? Provide a screengrab? Refuse to distribute any element of the imagery?

မူရင်းတစ်ခုနဲ့ချိန်ဆက်မှာလား။ Screengrab ထုတ်မလား။ ရုပ်သွင်ပြင်လက္ခဏာများဖြန့်ဝေခြင်းအား တားမြစ်မလား

VIDEO AS EVIDENCE: **MINI GUIDE** VAE.WITNESS.ORG